

3. mars 2017

Miljødirektoratet

Sabimas innspill til arbeidet med utfasing av torv

Vi takker for muligheten til å komme med innspill til arbeidet med å utrede konsekvenser av å fase ut torv i Norge.

Erfaringer fra Storbritannia viser at det er avgjørende med et godt samarbeid mellom alle interessenter. Vi anbefaler at hagesentre, gartnernæring, torvbransjen, NGOer, forskere, myndigheter, næringsaktører som kan tilby alternativer, og forbrukere involveres også i den videre prosessen med å lage en utfasingsplan.

Vi er glad for at arbeidet med å utrede en utfasing av torv nå er i gang. Vi mener det må gjøres tydelig fra Miljødirektoratets side at dette er ett av *flere* grep som gjøres fra myndighetenes side for å hindre at myrer ødelegges. Blant annet er det foreslått forbud mot nydyrking av myr og grøfterensk.

Vi vil presisere at en utfasingsplan må gjelde for all torv, ikke bare den som er tatt ut i Norge.

Hvorfor er det så viktig for å fase ut torv?

Vi får stadig mindre myr i Norge, og uttak av torv er en av årsakene til det. Fordi en myr er blitt til over tusenvis av år, er torv å anse som et ikke-fornybart produkt. Myr er levestedet til mange arter, hvorav noen av dem kan bare leve der. Blant annet er myr svært viktig for trekkfugler som bruker myra som rasteplass. Dessuten er myr et enormt karbonlager og lagrer dobbelt så mye per arealenheter som regnskogen. Myr er også svært viktig i klimatilpasningssammenheng da den fungerer som en svamp som suger til seg vann i perioder med mye nedbør, og distribuerer vann til nærliggende områder under tørre perioder.

Torvutvinning er en særlig trussel mot høgmyrene. Det finnes få høgmyrer på Østlandet som ikke er negativt påvirket – eller ødelagt, ifølge [en rapport fra NTNU Vitenskapsmuseet](#).

Under er svar på noen av spørsmålene dere sendte ut i forbindelse med interessentmøtet tirsdag 28. februar.

Praktiseres det i dag uttaksmetoder med mindre påvirkning på miljøet, eller iverksettes det avbøtende tiltak i dag?

I Norge stilles det få krav til miljø- og naturhensyn ved torvutvinning. Mange myrer, spesielt høymyrene, men også rikmyrer, er i dag totalødelagt på grunn av torvutvinning.

Inntil vi har nådd målet om å fase ut torv fra jordprodukter, må det være CO₂-avgift på torv som selges som vekstmedium. Torv er forstadiet til kull, og kan ikke regnes som et fornybart produkt. Det gjelder både torv som er tatt ut i Norge og torv som er importert fra andre land.

I tillegg mener vi at grøfter må tettes, og det må være et krav om å ta vare på akrotelmen, det vil si det øverste laget av myra – som står over vann. Torvutvinning, spesielt industriell torvutvinning, er ødeleggende for myra. Ei myr er et sårbart system – myra er kanskje den eneste naturtypen som danner sitt eget vekstmedium. Det er vanskelig å fullt ut restaurere ødelagte myrer. Myr er en av de naturtypene som er mest sårbar for inngrep.

Vi vil likevel understreke at restaurering av ødelagte myrer er nødvendig, blant annet for å stanse utslipp av CO₂. Men restaurering kan ofte ikke fullt ut gi oss ei ødelagt myr tilbake.

Hva er reelle alternativer til torv og hvor mye torv kan erstattes i dag?

Det finnes en rekke miljøer der det selges etablerte alternativer, og utvikles nye, som Lindum, Randesund hagesenter og Avfall Norge. Sabima er skeptisk til bruk av kokosfiber (coir og andre produkter) som alternativ til torv før vi vet mer om de miljø- og klimamessige konsekvensene av framstilling og transport av disse produktene. Vi positive til bruk av kompost og andre produkter fra sirkulær-økonomisk tenkning basert på kortreiste råstoffer. Dette vil etter alt å dømme også gi bedre kvalitet på jordproduktene.

Konsekvensen for næringen og for privatpersoner ved utfasing

Vi viser til erfaringer fra Storbritannia, der man har fått til en overgang og halvering av forbruk av torv på få år. Utfasing skjer ikke så raskt som planlagt i Storbritannia, men forbruket av torv har gått merkbart ned. Vi mener det er svært viktig å dra nytte av erfaringer gjort i Storbritannia, samlet og blant de ulike aktørene.

Hva vil være effekten av tydelig merking av jordprodukter?

Forståelig merking av innhold, inkludert hvor store CO₂-utslipp en sekk med jordprodukter med torv bidrar til, er nødvendig. I dag er det umulig for en vanlig

hageeier å vite at «*sphagnum*» er torv – og at torv er ødelagt myr. Merking er imidlertid ikke nok, men må støttes opp av en kjede av informasjon: Fra en hageeier bestemmer seg for å kjøpe en sekk med hagejord, til hun eller han betaler i kassa. Det kan være plakater i butikken, og opplæring hos ansatte i butikken som kan informere forbrukere om mer og mindre miljøvennlige alternativer. I designmiljøer kalles denne kjeden av informasjon for tjenstedesign.

Hva gjøres med arealene etter at uttaket er avsluttet?

De fleste myrer blir bare liggende når torven er tatt ut, fordi de ofte er for ødelagte til at det er mulig å fullt ut restaurere dem. Myrforskerne ved NTNU som har kartlagt høgmyrer over hele Østlandet påviste kilometervis med høymyrer med tydelige tegn grøfter etter torvutvinning.

Tips til forskere/miljøer som jobber med myrproblematikk i dag:

- Asbjørn Moen, NTNU
- Anders Lyngstad, NTNU
- Hans Joosen, Greifswald Universitet (myr og restaurering)
- Miljøorganisasjonen RSPB (The Royal Society for the Protection of Birds). RSPB var en viktig del av samarbeidet for å fase ut torv i Storbritannia.

Vi ønsker lykke til med det videre arbeidet med utfasingsplanen, og står gjerne til disposisjon dersom dere har spørsmål eller ønsker noe utdypet.

Vennlig hilsen

Christian Steel
Generalsekretær